

N:o 857

Pelastustoimiasetus

Annettu Helsingissä 27 päivänä elokuuta 1999

Sisäasiainministerin esittelystä säädetään 30 päivänä huhtikuuta 1999 annetun pelastustoilain (561/1999) nojalla:

1 §

Soveltamisala

Sen lisäksi, mitä pelastustoilailaissa (561/1999) säädetään, pelastustoimessa noudatetaan tämän asetuksen säännöksiä.

2 §

Kunnan pelastustoimen tehtävät

Kunnan pelastustoimen tehtäviin kuuluu pelastustoilain noudattamisen yleinen valvonta, neuvonta pelastustoimeen kuuluvissa tehtävissä sekä asiantuntija-avun antaminen muille viranomaisille.

Kunnan pelastustoimen tehtävänä on sen mukaan, kuin erikseen säädetään, huolehtia öljyvahinkojen torjunnasta ja vaarallisten aineiden valvonnasta, osallistua meripelastuspalveluun, huolehtia yhteistoiminnasta myös muiden kuin 8 §:ssä mainittujen kunnan toimialojen kanssa kalusto- ja muun avun saamiseksi pelastustoiminnassa ja antaa toimialaansa soveltuvaa virka-apua muille viranomaisille.

Kunnan pelastustoimi voi myös tuottaa sairaankuljetus-, ensihoito- ja ensivastepalveluja terveydenhuoltoviranomaisten kanssa tehdyn sopimuksen perusteella sekä huolehtia muista toimialalle soveltuvista tehtävistä, jos siitä ei ole ilmeistä haittaa pelastustoilailaissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Kunnan pelastustoimen tehtäviin kuuluu myös pelastustoiminta vesialueilla. Meri-

pelastuspalvelusta säädetään meripelastuspalvelusta annetussa laissa (628/1982).

3 §

Hätäkeskuksen tehtävät

Hätäkeskuksen tulee:

1) hälyttää palokunnat, muut pelastustoimintaan tarvittavat yksiköt ja sairaankuljetusyksiköt hälytysohjeiden mukaisesti ja tukea pelastustoiminnan johtamista;

2) pitää ajan tasalla tiedot käytettävissä olevista voimavaroista, asiantuntijoista ja johtamisjärjestelyistä sekä niiden valmiudesta;

3) välittää vastaanotettu sairaankuljetustilaus kuljetuksen suorittajalle, poliisille kuuluva hätäilmoitus tai muu pyyntö poliisin hälytyskeskukselle ja meripelastuspalvelua koskeva avunpyyntö asianomaisen merivartioston johtokeskukselle;

4) varoittaa väestöä äkillisessä vaaratilanteessa;

5) huolehtia tilanteen edellyttämistä ilmoituksista viranomaisille ja muille yhteistoimintatahoille tehtyjen suunnitelmien ja pelastustoiminnan johtajan antamien ohjeiden mukaisesti;

6) ylläpitää valmiutta käynnistää pelastustoiminnan johtamista varten perustettavan johtokeskuksen toiminta ja toimia tarvittaessa johtokeskuksen viestikeskuksena sekä huolehtia poikkeusoloissa hätäkeskukselle määrättävistä viestikeskustehtävistä; sekä

7) yhteistoiminnassa hälytysalueen pelas-

13 §

Yleinen onnettomuuksien ehkäisy

Pelastusviranomaisten tulee seurata onnettomuusuhkien sekä onnettomuuksien määrän ja syiden kehitystä ja siitä tehtävien johtopäätösten perusteella ryhtyä osaltaan toimenpiteisiin onnettomuuksien yleiseksi ehkäisemiseksi ja tarvittaessa tehdä esityksiä muille viranomaisille.

Onnettomuuksien ehkäisyssä tulee tulipalojen lisäksi ihmisten, omaisuuden ja ympäristön suojelemiseksi ottaa huomioon räjähdysonnettomuudet, öljy- ja kemikaalivahingot, sortumat, kaasu- tai nestevuodot, tulvat ja muut luonnononnettomuudet, säteilyvaaratilanteet, henkilöturvallisuus suurissa yleisötilaisuuksissa ja muutkin onnettomuudet siltä osin kuin ne liittyvät pelastusviranomaisten tehtäviin.

14 §

Palotarkastukset

Palotarkastus on suoritettava vähintään kerran vuodessa:

1) hotelleissa, lomakodeissa, asuntoloissa, lomakylissä, leirintäalueilla ja muissa vastaavissa majoitusiloissa, joissa on yli 10 majoituspaikkaa;

2) sairaaloissa, vanhainkodeissa ja muissa ympäri vuorokauden käytössä olevissa hoitolaitoksissa sekä suljetuissa rangaistuslaitoksissa, joissa on yli viisi hoitopaikkaa;

3) kokoontumis- ja liiketiloissa, joissa on runsaasti yleisöä tai asiakkaita, kuten yli 500 neliömetrin kokoisissa myymälöissä, kouluissa, urheilu- ja näyttelyhalleissa, teattereissa, kirkoissa, kirjastoissa ja liikenneasemilla sekä yli 50 asiakaspaikan ravintoloissa ja yli 25 hoitopaikan päiväkotihuoneistoissa;

4) suurehkoissa tuotanto-, varasto- ja maataloustuotantotiloissa;

5) tiloissa, joissa palo- ja räjähdysvaarallisten kemikaalien käsittely, valmistus tai varastointi voi aiheuttaa vaaraa ihmisten terveydelle, omaisuudelle tai ympäristölle; sekä

6) tiloissa, jotka on varustettu säädöksessä tai viranomaisen päätöksessä vaaditulla automaattisella sammutuslaitteistolla tai paloilmittimella.

Edellä 1 momentissa mainitussa kohteessa on tehtävä palotarkastus myös ennen suunnitellun toiminnan aloittamista ja toiminnan oleellisesti muuttuessa.

15 §

Valistus ja neuvonta

Pelastustoimilain 4 §:n 6 kohdassa tarkoitetun neuvonnan ja valistuksen tavoitteena on, että ihmiset tunnistavat erilaiset vaaran aiheuttajat, osaavat ehkäistä onnettomuuksia ja toimia onnettomuustilanteissa sekä tietävät, miten varautua poikkeusoloihin.

16 §

Rakennusten turvallisuus

Rakennuksen uloskäytävät sekä pelastustiet, joilla tarkoitetaan hälytysajoneuvoille varattua ajotietä tai -yhteyttä lähelle rakennusta, on pidettävä aina esteettöminä. Pelastustiet on merkittävä.

Helposti syttyvää materiaalia tai muuta tavaraa, joka lisää tulipalon vaaraa tai vaikeuttaa tulipalon sammuttamista, ei saa tarpeettomasti säilyttää ullakoilla, kellareissa, rakennusten alla tai rakennuksen välittömässä läheisyydessä. Uloskäytävillä sekä ullakoiden, kellarien ja varastojen kulkureiteillä ei saa säilyttää mitään tavaraa.

Palavien nesteiden ja kaasujen, räjähteiden ja muiden vastaavien aineiden säilyttämisestä säädetään erikseen.

17 §

Väestönsuojan koon määrääminen

Väestönsuojan tulee olla kooltaan niin suuri, että sen varsinaisen suojatilan pinta-ala on vähintään 2 prosenttia rakennuksen yhteenlasketusta kerrosalasta. Teollisuus-, tuotanto- ja kokoontumisrakennusten sekä varastotilojen osalta suojatilan pinta-ala on oltava vähintään 1 prosentti kerrosalasta.

Väestönsuojeluelintä varten rakennettavan väestönsuojan on oltava kooltaan riittävä henkilömäärälle, jonka voidaan arvioida tulevan siellä työskentelemään.

Jos teollisuus-, tuotanto- ja varastorakennukseen 1 momentin mukaisesti rakennettava väestönsuoja olisi tarpeettoman suuri rakennuksessa tai samalla tontilla tai rakennuspaikalla pysyvästi työskenteleviä ja oleskeleviä varten tai jos opetusalan taikka hoi-

toalan rakennukseen rakennettava väestönsuoja olisi riittämätön oppilaspaikkoihin taikka hoitopaikkoihin verrattuna, voidaan väestönsuojan koko määrätä sen henkilömäärän mukaan, joka rakennuksessa keskimäärin oleskelee.

Väestönsuojan varsinaista suojatilaa ei saa rakentaa 12 neliometriä pienemmäksi. Varsinaisella suojatilalla tarkoitetaan ihmisten oleskelua varten tarkoitettua tilaa, johon ei lueta sulkuhuonetta tai -telttaa, saniteettitiloja tai teknisiä tiloja.

18 §

Väestönsuojan rakenne

Väestönsuojan tulee antaa suojaa ionisoivalta säteilyltä, myrkyllisiltä aineilta, rakennussortumilta sekä asevaikutuksilta. Suojan lämpötilan, ilmanlaadun ja hygieenisen varustustason tulee täyttää suojille asetetut vaatimukset.

Väestönsuojat jaetaan suojaluokkiin, joiden tulee osoittaa, kuinka suuresta paineallostasta aiheutuvan kuormituksen väestönsuoja kestää. K-luokan väestönsuojan tulee kestää 0,25 barin kuormitus, S I-luokan 1 barin kuormitus, S 3-luokan 3 barin kuormitus ja S 6-luokan 6 barin kuormitus. S 1- ja S 3-luokan väestönsuoja voidaan tehdä teräsbetoniseksi suojaksi tai kalliosuojaksi. S 6-luokan väestönsuoja on tehtävä kalliosuojaksi.

Väestönsuojan suojaluokka määräytyy väestönsuojan koon perusteella seuraavasti:

Varsinainen suojatila enintään m ²	Suojaluokka
Suojelukohde	
20	K
90	S 1 teräsbetonisuoja
900	S 1 kalliosuoja
450	S 3 teräsbetonisuoja
1 800	S 3 kalliosuoja
3 600	S 6 kalliosuoja
Muu alue	
180	K
360	S 1 teräsbetonisuoja
450	S 3 teräsbetonisuoja
1 800	S 1 kalliosuoja
3 600	S 3 kalliosuoja
3 600	S 6 kalliosuoja

Muutos- tai korjaustyön yhteydessä suoje-

lukohteessa valmiiseen rakennukseen rakennettavan K-luokan väestönsuojan suojatila saa edellä säädetystä poiketen olla enintään 180 neliometriä.

Väestönsuojan suunnittelussa ja rakentamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota sisään- ja ulospääsyteiden sekä ilmanvaihdon turvaamiseen. Väestönsuojan ovet, luukut, venttiilit ja muut laitteet on tarpeen mukaan mitoitettava kestämaan suurempia kuormituksia kuin 2 momentissa säädetään.

19 §

Väestönsuojan henkilömäärä

Väestönsuojassa tulee varata henkilöä kohhti vähintään 0,75 neliömetrin suojatila, jolle erityisestä syystä tarvitta suurempaa tilaa.

20 §

Väestönsuojan käyttöönotto

Jos väestönsuojatilat ovat muussa käytössä, ne on voitava kunnostaa väestönsuojana käytettäväksi 24 tunnissa.

21 §

Väestönsuojan rakentamisvelvollisuudesta poikkeaminen

Myöntäessään pelastustoimilain 62 §:n 2 momentin nojalla poikkeusta väestönsuojalle asetetuista vaatimuksista voi kunnassa rakennusluvan myöntävä viranomaisen pitää laissa tarkoitettuna perusteltuna syynä muun muassa:

1) tavanomaista huomattavasti korkeampia rakentamiskustannuksia suhteessa asianomaisen rakennuksen rakentamiskustannuksiin;

2) samalle tontille tai rakennuspaikalle aikaisemmin rakennettujen suojapaikkojen määrää.

Lääninhallituksen myöntäessä pelastustoimilain 62 §:n 1 momentin nojalla vapautusta väestönsuojan rakentamisvelvollisuudesta voi se pitää 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja perusteita pelastustoimilain mainitussa momentissa säädettyä erityisen painavana syynä.

22 §

Väestönsuojan rakentamisen valvonta

Rakennusluvan myöntävän viranomaisen on valvottava, että rakennussuunnitelmaan sisältyy säännöksissä edellytetty väestönsuoja ja että suojan sijainti, koko, lujuus ja muu rakenne sekä suojan teknilliset laitteet täyttävät säädetyt vaatimukset.

Käsitellessään pelastustoimilain 56 §:n 4 momentissa tai 62 §:n 2 momentissa tarkoitettua asiaa rakennusluvan myöntävän viranomaisen on pyydettävä kunnan pelastusviranomaiselta lausunto.

23 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 1999.

24 §

Siirtymäsäännökset

Henkilöt, jotka on valittu virkaan tai tehtä-

Helsingissä 27 päivänä elokuuta 1999

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

vään tämän asetuksen voimaantullessa voimassa olleiden kelpoisuusvaatimusten mukaisesti, ovat edelleen kelpoisia vastaavan viranhaltijaryhmän virkoihin ja tehtäviin. Päälystövirkoihin alle 15 000 asukkaan kunnassa ovat edelleen kelpoisia ne, jotka ovat ennen tämän asetuksen voimaantuloa suorittaneet alemman päälystötutkinnon taikka ennen vuotta 1986 paloiesimiestutkinnon.

Väestönsuojan henkilömäärän 19 §:n mukaista laskentaperustetta noudatetaan hankkeissa, joihin haetaan rakennuslupaa tämän asetuksen voimaantulua.

Pelastusviranomaisen 7 §:ssä tarkoitettu henkilökortti on otettava käyttöön viimeistään 1 päivänä syyskuuta 2000. Siihen saakka pelastusviranomaisen tulee voida osoittaa henkilöllisyytensä, virkanimikkeensä ja organisaationsa muulla riittävän luotettavalla tavalla.

Tämän asetuksen voimaantullessa käytössä olevia virkapukuja ja virka-asematunnuksia voidaan käyttää 31 päivään elokuuta 2000 saakka.

Sisäasiainministeri *Kari Häkämies*